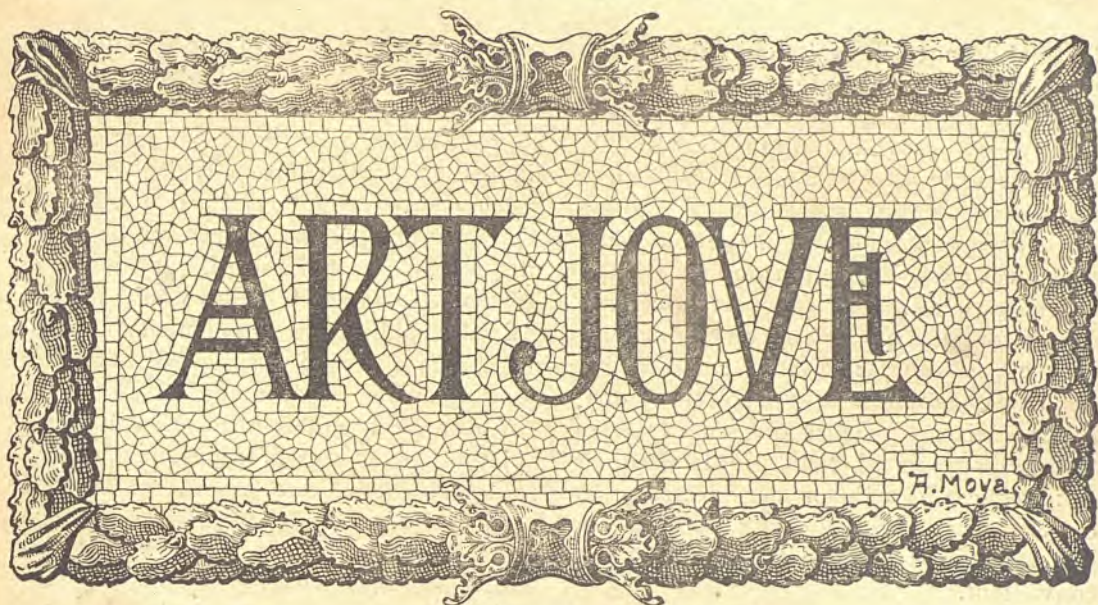

ARTS ♦ LITERATURA ♦ CIENCIAS

Revista quinzenal

PREUS DE SUSCRIPCIÓ. I PESSETA TRIMESTRE
 FORA DE CIUTAT . . 1'15 » »
 NÚMERO SOLT SENSE FOLLETINS 15 céntims.
 » » AB » 25 »

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
 Mercaders, 38. Secció de Bellas Arts del Ateneu
 del districte según y Escuelas catalanas del dis-
 tricte segon.

SUMARI: De Cultura, per *M. Moya*.—Rosell'onencas, Melangia, poesia, per *Joseph Subirana*.—Las quatre estacions, per *R. Ramón y Vidales*.—Poema d'amor, per *Walter Speers*.—L'hivern que torna, per *Alphons Trinxet*.—D'escursió, poesia, per *Lluís Pellissier*.—Taca negra, per *Joseph Ferré y Roig*.—Petit poema, per *P. Prat Gaballí*.—Poncelles. A la memoria de ma filla «Maria», poesia, per *P. Palau G. et de Quijano*.—Poetes italiáns, poesia, per *Lorenzo Stecchetti*.—Carnestoltes, per *Y. L. Brichs Quintana*.—Los nius, poes'a, per *Arthur Masriera*.—*, poesia per *A. Busquest y Punset*.—Crónica d'Art.—Novas.—Folletí: primer plech de «La Mercé de Bellamata» de'n *Martí Genís y Aguilar*.

LA NOVELA

1er FOLLETÍ DE

LA MERCÉ DE BELLAMATA

MARTÍ GENIS Y AGUILAR

DE CULTURA

Pochs serán els barcelonins que no coneixin, quant menys exteriorment, la casa—gayrebé podríam dirme palau—que'l senyor Ametller posseeix al Passeig de Gracia. Mentres durá sa construcció, may faltaren en aquell trós de Passeig—sobre tot, els diumenges—collas de miradors que anavan, el uns á admirar, els altres á discutir l'obra

de l'arquitecte senyor Puig y Cadafalch, que deixantse portar del seu sentiment artístich, havia de promoure ab ella una revolució en la arquitectura barcelonina. Per aixó, repeteixo, poch's serán els que no coneixin la esmentada casa y no s'hajin fixat algún cop en las magníficas filigranas de pedra que guarneixen sos portals y finestras.

Lo que potser, no tothom ha vist, es una mena d'armaris de fusta que cada nit col-

locan al davant dels capitells y culs de llantia dels dos portals que té la casa.

Aquells armaris, que no ofereixen a la vista res de particular, han tingut, no obstant, la propietat de fer riure á mes de quatre que no atinaven a explicar-se el perquè se tenia que dur la precaució á tal exés en una ciutat com la nostre. Y es que aquells que reyan, ó desconeixían per complert Barcelona, ó no recordavan que's trobavan en una terra en que, per molts, té més forsa cualsevol dir popular, que totat las lleys establertas, y que, degut á aixó, aquí, mes que en cap altre lloch, se segueix al peu de la lletra aquell dir: *Lo que hi ha a Espanya es dels espanyols*, quin, dona á tothom el dret de disposar de lo dels altres de la manera que sembli mes convenient.

Aixis es que el que's prengui el treball de reflexionar un xich sobre lo avans exposat, ja no ho trobará extrany que'ls particulars prenguin certas midas per la conservació de las obras d'art de la seva propietat, y menos encare si recorda que fa algun temps posavan en vigor lo *dir* ja esmentat, els que aprofitant la fosca de la nit, *s'entretenian* en arrencar la major part de las figuras que hi havia en els baixos-relleus de bronso del basament del monument a Colón, y que més endavant s'emportavan la espasa de la estatua de'n Roger de Lluria, que s'alsa vehina al monument á en Rius y Taulet, del que, perquè no fós menos, varen endur-se'n la petita Victoria que's sostenia en la má de la estatua que representa á Barcelona.

Devant d'aqueixas provas que ningú pot negar, puig están á la vista de tothom, si d'alguna cosa caldria que'ns sorprenguessim, fóra, no de qu'un particular se previngui, sino de que'ls demés no segueixin el seu exemple, encare que sigui en perjudici de la anomenada de culta que té Barcelona.

Es clar que no faltará qui, malgrat no poguer negar la comissió dels fets, encare trovi injustificadas aquellas precaucions, aduhin^t com á rahó, que la gent de mal viure, única que, aquí com á tot arreu, porta á cap els tals fets, no s'entretindrà en escrostonar tulleracas y monstres de pedra, puig son únich fi, estreure del seu furt lo millor partit possible.

Y no anirá gens errat el que aixó digui.

Are bé. Si els cassos de que acabo de parlar no poden atribuir-se á res més que al afany de robar, y si's busquessim atenuants, fixantse en las condicions morals dels que'ls executavan, tal volta resultaria que alguns d'ells, si ho han fet, ha sigut á impulsos de la miseria, cal recordar també, que no sols el bronso, sinó també la pedra y el marbre y y fins la fusta, contan ab enemichs mortals, desde l'instant en que se las fá servir per l'embelliment de nostra ciutat.

Y respecte á aquets últims ningú, podrá objectar res en son pró; porque no se'ns voldrá fer creure que la seva malifeta els produeixi res, com no sigui la satisfacció del mal causat, que es mes gran del que sembla á primera vista.

Un vol pe'ls jardins del Park, será prou per convencer als més incréduls.

Pot assegurar-se, que no's trova font, estátua, ni kiosk, en que no s'hi vegin desperfectes més ó menos considerables, y el cinisme del autors del mal es tant, que burlantse dels molts vigilants que en aquells llochs hi han, fan malvé ab preferencia, aquellas obras que's trovan més á la vista de tothom, con succeehix ab la font que representa la faula del Grech Isop. *La cigonya y la guineu*, que está mutilada per complert.

Y lo pitxor es, que molta part de culpa de lo que passa ab las obras d'art que estan en contacte ab el públich, la tenim els mateixos barcelonins. Perqué si's compren que hi hají algú á qui no interessi gayre el bon nom de la ciutat ahont estableix lo seu camp d'acció; es absolutament incomprendible que la inmensa majoria dels ciutadans, que posseeix instrucció més que suficient per poguer saber en que consisteix la verdadera cultura y l'amor á la terra, contempli ab la més gran indiferencia com per passeigs y jardins públichs, se cometen seguidament y á tot hora del día, abusos, que'ns rebaixan al nivell del pobles mes endarrerits.

En tot pais veritablement culte, si s'arriba á cometre un atentat de la naturalesa dels que'ns ocupan, ja que no s'ha pogut evitar, lo primer que's procura, es impedir que aquell se repeteixi; aquí, en cambi, se fan

las cosas d'aytal manera que talment sembla que's convidi als autors del fet á qué hi tornin quant més aviat millor.

Per mostra, n'hi ha prou ab lo succehit ab motiu del robo de la espasa d'en Roger de Lluria y de la Victoria del monument á en Rius y Taulet. Al poch temps de comés lo robo y per que no's pogues dir que de'ls monuments públichs no se'n cuida ningú, se va disposar que fossin substituïts aquells objectes, per altres iguals. La ordre va complir-se, pro com que ningú va atinar en fer augmentar la vigilancia en aquells llocs, ¿qué va passar? Que als pochos días de feta la substitució, espasa y Victoria, varen desaparèixer de la mateixa manera que las que hi havia avans.

Per aixó, mentres veyem que'l propietari d'aquella casa del Passeig de Gracia—que demostra coneixer á la nostra gent—fassi que al arribar la nit, quedin resguardadas las esculturas de la fachada, ab aquells armaris *que fan riure á mes de quatre*, no'ns queda altre remey—malgrat la fama que la opinió ens dona—que confessar, que á Barcelona, hi ha encare molt que fer, avants d'arribar al major grau de perfecció en materia de cultura.

M MOYA.

Teníam compost el present article quant havém sapigut que per la Comissió de Foment del nostre Ajuntament, s' havian prés alguns acorts referents á la conservació del monument á Colón; per lo que, encare que haigi perdut en part lo seu carácter de actualitat, ens havem decidit á publicarlo. — N. de la R.

ROSELLONENCAS

MELANGÍA

¡Rialles de ma lire trosejada!
¡la flayre de mon cor hont s'enlayrá!
posta d'ilusions que ja ha passada,
per sempre ta mortalla'm cenyirá.

Idils de primavera, ja no'm plauen:
¡mes ja ni l'aucellada ma conhort!
brodalls de melangía men escauen,
laudencies eternisen mon repós.

Qu'el misteri del anima s'es morta
'm eter ermonisen m'ideal,
¿tantost la soletat enlayre'm porta?
¡Quan miser veig la vida tot passant!

JOSEPH SUBIRANA

LAS QUATRE ESTACIONES

Si ho eran d'animats los balls de disfres-sas que aquell any venía celebrant el «Casino dels Senyors»! La joventut, bullanguera y expansiva de sí, cada nit de ball se trobava en sas glorias, bojeant per la enca-tifada sala plena de llum, que radiava sobre aquella xanfayna de llampanys colors dels mantons de Manila, cobrellits de domás, cofias blancas de *aldeana suïça*, antiqüelats mocadors de pageseta catalana, cintas, sedas percalas, llustrinas, diademas de cartró co-bertas de paper daurat y pedrería de cul de got, glassas, flors de roba y de paper, tot una barreja informe d'abigarrada indumen-taria, eixida casi tota dels fondos y oblidats recons d'armaris y calaixeras, visitats y es-corcollats tantols en temporada de Carnes-toltas. Los senyors d'edat madura, tot fent el desmenjat, s'atansavan á la porta de la sala de ball per donarhi una mirada no més per curiositat y excusantse... per cumpli-ment, si una *Odalisca* ó un *Pierrot*, els agafava pel bras obligantlos á donar un tom de wals ó á saltar una massurca, pero inte-riorment, joyosos de poguerse barregar ab aquell esplet de joventut alegre y belluga-dissa, satisfets de poguer tirar una *canç* al ayre y tréures, may fos no més que per una ilusió de moment, una vintena d'anyes de sobre. Y las respectables mamás, totas cofo-yas, radiantas de satisfacció, contemplant á sas respectives fillas, trovant cada una de per sí que'l vestit de la seva era 'l més her-mós, el més elegant, el que cridava més l'atenció; cridantlas de quant en quant, per si algú no sabía encare que aquella era la seva *nena*, ab la excusa d'apariarli un llas, una cinta ó bé de recomanarli, ab materna sollicitut, que no saltés tant, que's cansaria massa; fent totas un xiscler estrident, d'es-pant, cada vegada que l' *¡xinch!* .. del bom-bo y platerets de la colla retrunyía ab só me tálích per la sala, fent pipellejar als llums, anunciant lo comens d'un nou ballable.

Qué te d'estrany, donchs, que en vista de la gran animació dels balls que aquell any celebrava 'l Casino, la junta anunciés que en el del diumenge de Carnestoltas s'adju-dicarian diferents premis á las disfressas

que, á judici d'un *Jurado competente*, se presentessin ab més riquesa, originalitat, bon gust ó capritxo, y un altre al grupo ó comparsa que per la novetat dels trajos cridés més l'atenció.

¡Si'n mogué de rebombori 'l tal anunci entre la polleria gomosa de la vila!

El trasbals de las casas en las que hi havia alguna noya era marejador. Tot era buscar figurins, rejirar coleccions de periódichs de de modas, láminas y grabats d'obras ilustradas, ó bé expremere el magí pera ferli brollar una idea, una inventiva, un capritxo, que pogués fer efecte, que *llamés*.

Las modistas no s'entenián de teyna; y'ls aparadors de las botigas de robas y de merceria aparegueren durant tots els días de la setmana ab un devassall de llamatiús y llampants objectes propis pera disfressas

No's parlava d'altra cosa que del ball ab premis del «Casino dels Senyors», y de si *fulana* aniria d'*aixó*; si la pubilleta *tal* aniria d'*alló*; si á Barcelona feyan uns vestits per las noyas del *Americano*. En fi, las conversas del *succés* que's preparava ho omplian tot, dominavan per tot.

Y com tot se deya y tot se sabia, se deya que la Merceneta de ca'n Rovira, la Roseta Vinyas, la Pepeta del Masblanch y la Paquita de la Plana, se presentarian juntas lluhint unas disfressas tan remacas y capritxosas, que l'oncle de la primera 'ls hi enviaria de Barcelona, que, sens cap dubte, farían la pols y eclipsarian á totas las altrás.

Y aixís era: la Merceneta, la Roseta, la Pepeta y la Paquita, quatre noyas de lo més lluhit de la vila, totas fillas de bonas casas y presumidas á tot serho, determinaren concórrer al ball; pero lluhint capritxosas disfressas, que cridessin verament l'atenció y deixessin molt endarrera, tant per la originalitat com pel bon gust, propietat y riquesa, á totas las que's presentessin al ball del diumenge de Carnestoltas.

¡Si'n tinguessen de consultar y comaretjos! Si'n tiraren de plans y projectes! Pero á la fi arrivaren á un acort, triant unas disfressas que simbolisessin las *Cuatre Estacions* aixó es, la *Primavera*, l'*Estiu*, la *Tardor* y l'*Hivern*.

¡Y que llarchs los días que faltavan pera arribar al desitjat diumenge!

Pero com tot te fi en aquest mon, é hi ha més días que llargonissas, vingué 'l diumenge, y ab ell la tarde, y á la tarde 'l tren de Barcelona, y en el tren una gran caixa de cartró, y dintre d'ella els trajos simbólicos de las *Cuatre Estacions*.

Ab quina ansietat desferen los lligams que subjectavan la tapa! Aquesta siguié aixecada y aparegué primer el traje del *Hivern*, ab el corresponent figurí clavat á sobre ab agullas, illuminat ab colors.

¡Y qué d'aclamacions d'admiració! ¡Qué preciós! ¡Qué bonich!... ¡Quina monadal... y ho era realment. Una matrona envollada ab ample mantell de color fosch, guarnit ab finíssimas pells y esquitxat en totas sas protuberancias de blanquíssims borrellons de neu, que no més de mirar el figurí feya venir esgarrafansas de fret.

Després aparegué la *Tardor*, y's reproduhien las exclamacions al veure 'l figurí. Una noya riallera, vestint faldilla curteta guarnida ab groguencas fullas, cos de vellut negre ab escot, pel qual apareixia la blanca xambra; el cap coronat ab verts pampols de cep, y en la má un serment ab uns rahims que feyan venir salivera á la boca.

Y seguidament aparegué la *Primavera*.

¡Gran Deu, quin trajol!

E hi hagué un moment de silenci y quietut contemplant totas las presents, ab caras esparveradas, el corresponent figurí.

Aquest representava una matrona vestint ampla y alba túnica grega, ab garlandas de flors, brassos nusos, oberta la túnica per un costat, desde la cintura á baix, per la qual havia d'apareixer la cama de la que vestis tan lleujeret traje.

—¡Ah, no!—Digué la mamá de la Merceneta—ab aquest vestit no puch permetrer que vagis al ball: es massa... lleujer.

—Veyám; veyám l'altre.

Y'l d' *Estiu*, naturalment, era més lleujer que'l de *Primavera*.

—¿Que fem?—Digué la Merceneta tota contristada.

—Que no anéu al ball vestidas d'aquesta manera. ¡No faltaba més!...—Saltá la seva

mare ab severitat.—Després, que podriau arreplegar una calipandria.

—Si al menys ens els poguessém emprobar...

—¡Ni tampoch!

—No veig el per qué tant rigorisme... Aixís; entre nosaltras... Mira, mamá; aixó será, sens dupte, pera *tapar* las camas.—Continuá la Merceneta, ensenyant unas magnificas mallas de seda, color de carn.

Que si ho farém... Que no pot ser... Que no se sabrá... fujiren corrents las quatre xicotas ab els trajos, tancantse en una habitació, de la qual, al cap de bella estona, tornaren á sortir, transformadas en las simbólicas *Quatre Estacions*.

¡Qué bonicas eran y qué preciosas estavan! Sobre tot la Merceneta y la Paquita, que vestian respectivament de *Primavera* y d'*Estiu*. Encesas sas galdas per la natural vergonya de véures ab tal vestimenta: procurant taparla, per ellas, malhaurada obertura que las privava de poguer lluhir aquella nit tan artística indumentaria. Pero no era tant el cuydado que hi tenían, que, ab els naturals moviments del caminar, poguessin impedir sortis per la indiscreta obertura, sa ben tornejada cama dreta, cuberta ab la finissima malla de seda, color de carn.

—¡Ah! —exclamaba tota contristada, la Merceneta.— Si poguessim tenir la seguritat de que ningú'ns havia de coneixer!...

Y entrá: seguida de sas amigas, al cuarto ahont se vestiren, totas apesaradas y de mal humor d'haverse de treurer aquells trajos tan artístichs, ab tant anhel esperats; per, á la fi, no poguerlos lluhir.

—Malehida obertura!... Tan mateix l'oncle de la Merceneta, qu'era un gat dels frares, els hi havia remés uns trajos que simbolisavan ab massa propietat las *Quatre Estacions*.

R. RAMÓN y VIDALES

POEMA D'AMOR

Una impressió de tu guardo.
Era nit fosca, negre lo cel,
uns llabis feren un bes.
Uns ulls brillaren com dos estels
y la ventada tot allunyantse
cantant me deya:
«Avuy, may mes!...»

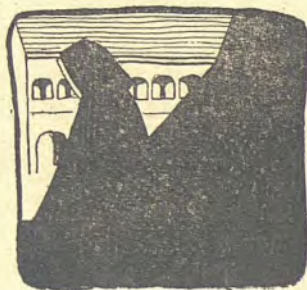
¡Ay mare mial
quin fret que fá...
las fullas cahuen
y'm matará!

Convent de frares
¡jo't benehieixol
dixós de valtres
qu'el mon deixeu...

Tu ja ets d'un altre
Deu t'ho perdó,
jo't miro encare
com aquell jorn,
y en las nits claras
del fresch istiu
al clá de lluna
veig ta finestra
com llú la llúm...
Silensi, quietut ..
despres un cant, cant del amor
vora un bressol,
exelsa flayra
d'una ponsella qu's torna flor.

Quina impressió aquella
la de nit fosca, negre lo cel...
y qui'n bes á l'anima
quin cruix de mort...
me veus encare y ja no'm coneixes
¡Deu t'ho perdó!

WALTER SPEÉRS

L'HIVERN QUE TORNA

—Havéu renyit?

—M'ha deixat. Quan la mort torni á besar las fullas que ara inflan els branchs humitosos dels arbres, vindrá altra volta á cercarme.

Uns ulls de plata s'han il·luminat; uns llavis encesos han dibuixat un somris. Y ella, la Irma de les petites mans blanques, ha dit á sa companya:

—Escolta á n'ell.

«Reclosa dintre la ciutat boyrosa, de clarrors agonitzants, els vostres ulls s'han corglassat de foscors misteriosas. Quan un esperit sadoll de desitjos vos demana, vos crida, vostra mirada fosforeja lluhissors verdosas, totas las pàlidas estrellas son en vostres ulls. Aleshoras l'esperansa giravolta á mon entorn, y fa eixir en nostres llavis paraulas que no existeixen rojas, com foch y d'un perfum irresistible com el bakkaris.

«Els vostres llavis carminosos y bullents de febre, restan sechs esperant una joventut gloriosa que 'ls abrigui ab el mantell del goig. Com les rosellas, vos manca tota la llum d'un sol estiuhench pera florir, pera morir al primer bes de la ventada calenta. Els vostres llavis vinguts al mon pera cantar cels blaus, visions clares, serenors ruentas, els som vist somriure alegroys dintre nuvoladas de vulgaritats, besar ab fruició boja, imatges mortas en fusta encarnada, dolsament resignats petonejar la calitxa que'ls envolcalla. Els vostres llavis; doncella, son frets com el raigs de lluna y foscors com vostres hermosos ulls. Y en lloch d'amortallar mas ilusions, per un moment m'han fet somniar més y més ab vos.

«Empresonades dintre unas mitenas de seda crem, reposan las vostras mans de blanquinosas tonalitats, crehuadas per mas venas blavosas y gonfladas, lleugerament rosadas en els polps de vostres dits immaculats. Quan una imatge vos aleteja á flor de boca fent mormolar els llavis, fent mes negra l'ensombriment dels ulls, vostras mans, pàlidas com las d'una pintura bisantina, la dibuixan ampulosament en l'espai gris de la ciutat que vos hostatja. Mil voltas, quan la vostra diminuta figura se perdia al lluny

havia vist llumanetes d'esmeragda de la pedra que decora el vostre dit según de la ma esquerra. Y aquella irradiació trista d'esperansa, avivava mons desitjos.

«Avuy, som vist aixecarse al horitso l'astre d'or voltat de claretats, y viure les prades luxuriantas, y 'l recort vostre m'ha semblat una heretgia. La vostra carnadura sen-carmí, els vostres llavis cremosos els vostres ulls hermosament obscurs, necessitant per viure d'un hivern crudel. A mi, avuy me cal el groch brillant al mitj dia y las ruentors de rosa arribant al capvespre. Ya se que'ls hiverns tornan á ensenyorirse de les ánimas malaltes com la meva, mes aleshoras, en lloch de resarte á tu, desgranaré l'oració que tinch apresada á la terra dormida, als estels tremolosos, á l'agonia del sol. Y ella, me lliurará de ton recort, de tots els somnis pesarosos »

—L'adéu es valent, amiga.

—Es l'esclat d'una primavera que passará. Es la claretat perversa d'una aubada brillant que te de morir.

*
**

—Les prades son negres com camp florit de violetas, els arbres despulats se confonen ab les grisors del cel, y tu restas alegre. Quin goig es el teu, Irma

—Mirat els regarols esmaltats de fulles mortas y 'l cel baix prenyat de boyras. Maria! es el salut al amor que s'apropa. Es l'hivern que torna!

ALPHONS TRINXET

D'ESCURSIÓ

A N'UNA PASTORA

Aixis con boscana floreta
cullida vora del camí,
ets ma desitjada amoreta,
mon cor amb tu lo vull partir.

Manyaga ets la meua estimada,
anyori sempre 'l teu petó;
ay! quina vida regalada,
seria m'estar prop de tú.

LLUIS PELLISSIER
(Del Rosselló).

TACA NEGRA

L cástich, per aixó, ha sigut inflexible.. y á no tardar gayre.. un any encare no ..

L'Anton ha mort al hospital y no com se mereixia... ¡Qué Deu l'hagi perdonat!...

Tenia diners?... Era pobre?... Ni l'una cosa, ni l'altre. L'Anton, durant alguns anys ha anat vivint de lo que l'hi produhia la botiga d'enllustra-botas qu'havia comprat per un tres y no res, que si be no donava prou pera fershi rich, al menys pera viure.

Era d'un genit estrany, seriós, aixut: si parlava, per forsa y encare ab regany; no's feya ab ningú... Mento, si, es feya sols ab els tres o quatre companys de *manilla* ó *solo* segons els quins estessin en vaga al entrar éll en el cafetí de la barriada, perque aixó si, privarli un día d'anarhi, era matarlo.. Ni fins el día de la mort de'n Joanet, lo seu fill, va mancarhi!.. ¡Quin sarcasme!...

Pobre Joanet!... Havia sigut company meu en l'infantesal.. Quant vaig saber la seva mort, vaig sentirho de bó, de bó, y com no, ab lo que van contarme! Quina agonia!

Cada día, de bon matí, quan son pare baixava á obrir l'establiment, entrava á la cambra y deixanthi en la cadira que'l vetllava un mos de pa y lo que li sobrava á la fonda'l dia avans, li deya malhumorat com sempre.

—Te, aqui tens aixó; no hi ha res més avuy... Y'l deixava solet tot lo sant día... Y tant malalt com estava!

Al vespre quan pujava pera anarsen á dormir, al entrar a veure'l seu fill, la major part de las vegadas encare hi trovava la racció sencera.

—No has menjat res?... Per tu farás!...

En Joanet per única resposta entre-obria els parpres groch-amoratats y se'l mirava suplicatiu, demanantli remey, res més que remey, lo conhort del metje... ¡El metje!... Ja va tenirne de metje pro quan ja no hi era á temps... Pot dirse que no més pera firmarl'hi la sentència.

Si's veyá ab prou coratge de llevarse, al-gún día á mitj matí's vestia pro pera desnuarse altre vegada dintre poch, puig lo

fret desseguida l'arraulia massa y éll no s'hi podia fer ab el fret, era extremadament feble pera batreshi!.. Menjar? Qu'es cásl... Menjava quan la fam se menjava á n'ell... y encare verí menjava, que no era pas res més que verí pera ell aquella mena de menjar de gos.

Per fi, l'anemia cumplí lo seu comés, l'hi robá totas las pocas forsas que l'hi restavan y morí.

Lo portaren a enterrar los vehins de l'es-cala. Darrera'l cotxe de morts, al pare no l'hi vegerem pas. No hi pogué anar per-que *no tenia roba*, pro á la taula de la *mani-lla* no hi feu falta com cada día, com lo día avans, tenint el noy de cos present encare.

Tancá'l pis y se'n aná á la fatlera, deixant-lo abandonat com á un trastot vell y inser-vible, sense altre companyia que vetllés son darrer son, que la cadira de sempre y sense altre llum, per guarda, que la del sol que's filtrava per las esletxas dels porticons d'una finestra bo y anant á besar aquell rostre de-macrat per tant sufrir, ab un bes llarch, molt llarch com lo darrer bes de mare.

—Y'l noy?...—Preguntá a l'Anton, un dels companys de timba.

—Ja es mort.—Contestá y untantse ab sa-liva els dos primers dits de la ma dreta, se posá á escampar en forma de vano, las car-tas llardosas, qu'aguantava ab l'esqueira y ab la vista fita en ellas exclamá, fugin de la conversa:

—Jugol!...—Y seguidament estirantne una d'en mitj la llensá irónich damunt de la taula, tot donant un fort colp ab els nusus dels dits, ensemps que de la boca l'hi eixia, barrejat ab en renech, un mot plé de satis-facció:

—... l'Asl!...

JOSEPH FERRÉ Y ROIG.

PETIT POEMA

Oh, la nit, la nit encesa del dimars de Carnaval! Sinceritat qui agonitza, disfressa cotidiana qui recomensará. Passa depressa el temps, solsament resta un hora, aprofitemla, aprofitemla! Y veusaquí com galo-

pen les turbes fumejantes de sinceritat... Veusaquí les turbes exteriorisades en la seva mes ample nuesa. Tota la ciutat és una exòtica visió de figures grotesques, tots els llavis van plens de xiscles de luxúria, totes les boques son veçadores de paraules no pensades. Y venen remolins de carn humana fent triomfar les antorxes y els trofeus. Y veyeu la sembra extensa de símbols de relitat y veyeu com es gran la bojeria de les turbes.

Aprofitemnos, aprofitemnos, la sinceritat carnavalesca acaba. Y aviat serà'l rostre descobert. Are arriba la gran batalla de la agonía. Festa de clams, festa de sons, festa de llums, festa de lluites, festa suprema. Sinceritat, sinceritat encare que la enigmática carota cobreix la fesomia! Petons sense l'amor, amor de tacte, himnes sense sentit, repichs d'esquelles, repichs de timbal, repichs de llaunes, cants de joia, cants de ranera, cants de desitj. Dones amb hàbits mascles, homes afeminats, fantismes, pierrots, llances, dalles, escombres, lliteres, iròniques corrués de la mort... Totom crida perque es precis cridar, totom corre perque es precis corre. Finalitat? Cap? Oh, si, una gran finalitat, la de les turbes exteriorisantse amb tota sa nuesa. A fora les carotes de tot l'any! Y per xo es fa l'orgia del Carnaval, orgia pagana, més orgia moral en el fons, més moral que la seriositat forsada de les turbes... Oh, el fingiment resta sospés en els dies del regnat del Carnestoltes... Y are es de nit, y un xiscle immens y un daltabaix immens y una cridoria immensa fa trontollar els fonaments de la ciutat. Més la ciutat no cau. Dimars. Nit. El Carnaval s'acaba. Resta no més un hora.

Y una ven cavernosa va escarnint entre riallades metàliques:

—Aprofitemnos, aprofitemnos!

P. PRAT GABALLI.

Poncelles

A LA MEMORIA DE MA FILLA «MARIA»

I

Va gosar d'una alegria
tant completa, l'esperit:
que somniejà, en aquell dia,
l'infinit.
Quan estàtich preludiava
lo «Te Deum» del Amor,
la vida se'm deturava
del meu cor;
y que jo'm moria's creyan
quants vetllavan al entorn...
Ayl no'm vaig morir, com deyan,
aquell jorn;
pe o'm corca la racansa
d'aytal ensomni feliç!
Y per mori'm d'anyorança,
ja'n porto el cor malaltic.

II

El jorn mateix de sa naixensa, queya
á borrallóns la neu;
perque lo cel, qu'ab verge gotj somreya,
á la terra li deya:
«Vesteix de blanch, qu'arriba un àngel meu»

III

—Quan serás gran ¿que'n farás, filla mia,
del teu amor, perque estigui á se, ú?
—L'amagaré—boy cantant responia—
dintre'l teu cor... que no'l veji ningú.

IV

El primer bes, resúm de m'alegria,
vaig donarli en lo front;
y al mirarla, jo'm deya cada dia:
«Aquell bes, que fou tota ma poesia,
¿potser ahont és? ¿ahont?»

V

També el derrer al front jo li donava:
y al deixar-lo, sentí
que un altre bes á n'aquell meu besava...
Y es que'l primer ¡la pobre! me'l guardava
sempre.. sempre, á n'allí.

VI

Quan l'«Adeu» ens vam donà
vaig coronarla de roses;
tot sol, y ab la meua mà.
Meytat, de poncelles closes;
meytat, á punt d'esclatà.

Dues bessones n'hi havia,
 blanques com neu que floría
 qu'al tocarla's van obrí.
 Y en un rapte de follía,
 febrosénch les mitj-partí.

Ab l'una, li atravessava
 ben aplom y al mitj, el cor;
 y com el cor li'n sangnava:
 l'altre, espasa se'm tornava...
 que m'atravessá l'Amor

P. PALAU G EZ DE QUIJANO

CARNESTOLTAS

RESTAVA sola darrera 'ls vidres, els ulls
 fits al passeig, y la pensa ben lluny de
 la plorosa mirada. La testa sospesa en-
 tremahs com si no resistís la pesantó d'aquell
 munt d'idees que jiravoltavan dins el cervell,
 atuhintla en un ensopiment; y quieta y silenciosa
 resignantse á l'extenuament de forsas, de llarch
 en llarch temps un sospir, de quant en quant
 una llàgrima perduda... Allí, seguda'l silló, sol-
 sament distingintse la silueta d'un cos humá en-
 volcallat dins la fosca, lluhint la hermosa y es-
 blaymada cara mercés á la sumorta claror del il-
 luminat passeig, la llum que fería'ls vidres del
 finestral.

El passeig... Un tercer día de carnestoltas, un
 carnaval forsat, xavacana cridoria y ridícula dis-
 fressa d'uns quants qu'es crehuen qu'el carnaval
 sols dura las tres jornadas qu'esperonan la llarga
 cuaresma... Molta de gent, cotxes ab alguna
 máscara, y algún carro enjiponat de qualsevulga
 manera per distingirse simbolisant la festa que
 xichs y grans honraven. Algún vol d'estudiants
 empaytant máscaras, modistetas que aprofita-
 van el día .. y contents uns y altres, las unas per
 divertirse ab l'escandol sens fer gayre cabal de
 unas mans graponeras qu'en altres dias paga-
 rían car l'atreuiment, y ells, ells rihent forsa, do-
 nantse per satisfets en el seu heroysme xavacá...
 Alguna senyora respectable aconduhint un fillet
 disfressat, y amable rebent rialletas de la gent
 que fins á ells allargavan la mirada... ¿A qué des-
 criure'l?... era mort el Carnaval, tant mort com
 el día de naixensa, á la fi no ha d'esperarse...
 Aixó si, molta cridoria, molt escandol...

Y ella, sola, desde'ls vidres del finestral ho con-
 templava... y no veyá res en aquell riu de gent
 que s'escorria per els passeitxos...

Aquella solitut que l'envoltava li duya en re-
 cort trista comparansa. Els primers jorns de ma-
 riatje quant cercaren la xamosa Niza á veure'l
 carnaval de tant renom... ¡quin temps aquell!...
 tot ilusions, esperansas, auguris de benestar, are
 passat anys el desespero fill del amarch desen-
 gany que aclapara l'ànima; allavors un home vet-
 llantla sempre parlant del fill que vindria á saje-
 llar l'amor qu'es sentían, ab el mateix desitj que
 sonrienta primavera'l veure sponsellar la prime-
 ra flor... y'l fill vingué, y morí... y are passat
 anys abandonada casi, sens fill, sens ilusions, ni
 espós á qui parlar, una llosa que queya'l demunt
 aplanantla per moments, perqu'ella es sentía en
 l'agonía quant veyá'l seu espós silencios passejar
 amunt y avall dels salons d'aquell fret casal. . y
 qué?... en tenia la culpa ella?... Ah! no, n'estava

POETES ITALIANS

XXVII

En l'ayre humit de la vesprada aquella
 hi havia les olors dels camps llaurats
 y vam sortir. Jo anava al costat d'ella,
 els grills estridulaven allá als prats.

Los teus ulls de coloma eren alsats
 en la muda pregaria extasiats;
 y comprenent lo que tu no explicaves,
 te vaig estimar tant perquè callaves.

LXXII

Sona un orga que passa pel paseig,
 per la finestra oberta la nit entra sencera,
 puja dels foscots camps que ja no veig
 l'alenada gentil de primavera.

No sé perquè em tremolen els genolls,
 no sé perquè mos ulls ploren á dolls.

Després adosso el cap sobre la mà
 y penso en tu, en tu qu'ets tan llunyá.

LORENZO STECCHETTI

Trad. E. Montagut

certa. L'alegria y goig dels primers temps de casada, el passar temps, temps, aconseguí temps, y quant moriren hiverns y vingueren estius y de las anyadas el fruyt fou mesquí, alashoras esdevingué l'aclaparament y en el misteri es soterrá aquell niu d'amors...

Aixeca'ls ulls, desviá la mirada al lluny del passeig vers ahont es fonía ab la massa la silueta dels vianants y no veyá á ell... no venía... ¿deuria divertir-se?... ¡cál aborrint-se com ella mateixa... L'un no era per l'altre, y'l destí'ls habia juntat.

Y la vida's transcorria quieta, silenciosa, ahir com avuy, avuy com demá. Y ell seguía'l viure per ell, y ella resignant-se forsosament es conformá á la desventura que l'afajellava. Ja'l creya propi fill del seu fat aquella angunia que anava xuclantli las sanchs y colpejantli l'ánima, més la seva ánima no's conformava en el dolor, no habia nascut per sufrir tant, y aquell sufrir era'l plany á la mort que no venía. Ella, qu'era dona com las demás, no podia fershi á l'espantosa soletat, sa boca demanava un cos per petonejarlo, y sos pits demanavan un fill, solsament un .. La seva ánima es revelava y aixeca'l crit al cel pidolant lo que la terra no li donava, y encoratjant-se com si es trovés entre'ls dos mons, entre la vida y la mort, el va escometre... y ell arronsant espatllas, de primer mirantla ab llástima, després clucant els ulls, devant l'impossible... sols va respondre: —Quina culpa'n tinch jo...

De primer moment restá abatuda al sentir la fuetada, més refent-se en la lluyta, dominant l'esclat de fera salvatjina, entre plors y jemechs es llensá al seu coll, l'abassá recordant els primers jorns de gloria del matrimoni... y feblement confejia:

—Un fillet... un fillet...

Ell va riure... y s'allunyá... y aixís passaren días, ell mut, impávit contemplant la soletat, ella consumint-se, sentint arreu voltant sa persona la sarcástica rialleta d'aquell home que un jorn jurá estimarla y l'estimá, més are la fredor habia glas-sat son cor, qu'ells no s'habían casat per marcir una vida contemplant-se.

De primer moment acaroná l'idea del suicidi, mancá'l coratge perqu'el suicidi es el darrer baluart ahont lluytan las ánimas, y ella, ella encare no habia lluytat... Altres ideas vagaren per son feble cervell, altres ideas que bressolá dins seu voltantlas del silenci, provar qu'ella era dona... y ¡viva Deu! que ho provaria... y aixís ell veuria que la rialleta d'aquell jorn fou una calumnia, qu'era ella qui habia de riure... Y aquestas ideas tentadoras trovaren sahonat el camp, y aquella blanca coloma que ja's resignava sola á nihuar el

niu de sos frustrats amors, en el desespero l'abandoná en el silenci cercant altre cau ahont l'instint de fera la convertís en mare...

Un pobre jove recullit per caritat fou'l juguet.

Quant ella's sentí mare ¡quin goig! ¡quin riure! mirá'l sol com si es vejés tant potent com el gran astre, las ilusions complertes, e'l revindicada... més l'escandol habia d'acallar-lo també'n el silenci... y aquell pobre diable qu'en poch temps habia guanyat el mon, ab la bossa plena de diners, paga del seu treball, fou despedit... y'l pobre diable no coneixent el mon perdent-se el filó d'or que podia explotar, quiet y content abandoná el casal que serví de criat tant poch temps y á semblansa del amo, puig qu'ell en ridícul holocauste d'amor, habia petjat un talem nupcial... y no's sapigué res, y passá ignorat de tothom menys d' Deu, que te un bastó que pega sens fer remor...

Ell va estar content al sapiguer la nova, en palmas va durla triomfanta, ella, vanitosa, enorgullint-se del triomf... el temps de pau durá fins qu'els moments d'esser mare sigueren arriats. Y vingué un fill, escarransit, contrafet, un tros de carn ab forma d' home. Y l'espós al veure'l s'escriuixí de que fos seu .. L'infant morí, ella plorá... Y'ls temps de quietut y sorda lluyta arriaren novament... sino que are ja's donava per vensuda, vensuda y condemnada á veure fins l'hora de la mort al espós sol, fent el buyt redós d'ella que li recuperia arru el trepitj d'aquell home medint la pressó fins el moment de veures lliures, perque abdos eran esclaus, esclaus de aquesta societat que fa d'un pom de flors munyoch d'esbarsers y d'espinas...

Arreu li repercutia la rialleta d'ell... y'l seu pas, monótono, pausat, d'un home qu'está per forsa dintre l'hostatje y en el silenci, van treballant la fossa.

Més aixó sí, compareixia puntual. Al mitj-dia y á las vuyt de la nit; després, quant sortia .. aquella si que no la sabia l'hora de tornada. Avans friso-sa contava'l pas del rellotje, are acostumada clucava'ls ulls, ja's dormia, mes sempre sentint un trepitx de fera dins son cau, un somriure irónich, amarch. Habia nascut per sufrir... y sufria...

Allargava de nou la mirada'l lluny y per entre la corrua de gent no distingia la silueta d'ell...

El rellotje t' cá nou horas... Era'l primer dia que mancava en compareixer com de costum. Inquieta, s'aconsolá'l pensar que s'hagués distret ó entretingut en la rua.

Y seguia contemplant el carnaval ensopit y trist, visatge esglayador... com més avansava l'hora mes gent comparexia'l passeig, menys

disfressas corrian, potser avergonyidas s'allunyaven veient lo endevades qu'es canviar els trajos...

Els estudiants á manadas anavan y com no tenian á qui moure brega ja s'entretenian ells ab ells, imitant murgas, ballant sardanas, espantant á la gent, ¡divertintse pobres!.. Una colla d'esgarrats aprofitant el temps en la disfressa amagavan la desventura, y ab els instruments de metall cantavan unas absoltas, y anavan seguint son pas poch á poch, implorant l'almoyna, mes la gent s'escorria silenciosa, quieta, amagant sas mans dintre las butjacas per temor al fret qu'es feya sentir de bó en aquella nit de Febrer. Part de vall del passeig, al sò d'un tabal, una corneta, una colla d'homes vestits de donas, la bestia humana passejantse triomfalment, un lilit, al demunt simbolisant un cadavre, anavan fent sa via .. passeig amunt... obrint marxa aquellas escombras ruixadas de petroli, flamejant per demunt las testas... y tothom feya pas... y reya...

Y ella contemplava 'l Passeig... y no distingia la silueta d'ell...

«A setse, á setse 'l vi
qu'en pobre carnestoltas
s' acaba de mori...»

Seguia son pas la comitiva... ¡Oh! al dema si os atreviau á ferla... aquella gent que os contemplava benevolts y riolers... aquella genteta que de mal os llevaria 'n cara...

Ella 's distregué y clavá 'ls ulls á la comitiva, es ficá en aquell munyoch de roba simulant el Carnestoltas... sentí una esgarrifansa, jirá 'ls ulls vers la foscor de la cambra y'n la foscor hi veié la silueta d'aquell contrafet cos, del fillet de sas entranyas... y borrosament el pobre diable que estupidament mirada, aquella mirava del jorn de despedida...

L'estrident campaneta d'un timbre va reanimarla, redressá son cos ensorrat en el silló, y pará atenció... ¡Eill!... Conegué el trepitx... Are qu'el tenia aquí ja s'escruixia, perque dintre pochs moments comensaria'l passeig de fera... amunt y avall de sa cambra...

Llarga estona de quietut... A dintre'l casal silenci, á fora perdurava la bacanal...

«A setse, á setse'l vi
qu'el pobre...»

El pas s'atansava ¡qu'estrany!... Ja era dins la cambra... De moment ferí'ls ulls d'ella la llum que va encendre al tocar ell l'aislador eléctrich... Després es miraren... ella s'aixecá dreta'l veure'l ab una nena d'uniforme d'Assilo, la nena que portava d'una mà...

—Enriqueta!..

Trem lá'l veure qu'el seu espós li dirijia la paraula després de tant temps, cercantla dins la cambra ahont abandonada marcía un temps que passa...

—Digas... respongué anhelant conversa.

De nou la quietut...

La nena, avergonyida mirava l'encatit trespol... ¡quanta diferencia ab las humidas rajolas del «recull de pobres»!

—Aqueixa nena...

—Digas .. afegí ella veient la turbació del seu espós, y ho digué ab coratje, ab pit com desafiandlo...

Y ell, avensant son pas per amaynar el tó de veu, murmullejaba espantat del perill que afrontava.

—Es la teva filla...

—Ah! no... may... may de la vida...

Ell s'apropá á la nena, tement per ella... y's sentí cobart devant d'Enriqueta...

La nena no comprenia res... allargava'ls ulls vers al finestral... li habia plascut el carnestoltas...

—Si... Enriqueta... es una filla...

Y li allargava l'infant...

Ella recullir borts, convertida mare d'una qualsevulga... queya rendida en un sofà, follament plorava...

—Quin castich ¡senyor!...

Ell al aprop... caygué jenolls en terra... per parlarli baix baixet tot un passat de miseria...

La nena sola 'l mitj de la sombra, no comprenent el drama s'atansá fins als vidres del finestral...

—Es filla meva ..

—Teval clamá ella horroritsada cubrint la cara, ab sas mans blanques com la neu.

—Si, filla meva... Un altre dona... ya era casat ab tu, la vaig conèixer com tot era mort per nosaltres, la vaig deixar com tu 't sentires mare... Aquella dona morí... á la Maternitat... la conciencia 'm remordia... ¡estime'm!...

Repetia suplicant, y solsament el plor rebia per resposta.

—Oy?... e-timenla... Deu no'ns ha donat fills... Un ¡y com!... pobret!

Sas mans trémulas agafaren la testa d'aquell home, posantse'l cara á cara... Mirantse com dugas feras... y foscament ella preguntá ab sarcasme:

—Y vols dir que es fill teu...

Ell callá, seguí mirantla esverat, clucá 'ls ulls... sentí la fiblada 'l pit.—Sí... ben meva... ho sé... era una dona que de menuts ens estimarem...

—¿Y perque no t'hi casares?...

Al caure las mans d'ella de la cara d'ell, ell aclofá la testa demunt del sofà... y sapiguentli

LOS NIUS

mal, mes necessaria confessió digué clarament al referir la pregunta...

—Perqu'era pobre...

Rigué ella y s'aixugá 'ls ulls l'hermosa dona...

L'infant seguí mirant al defora... l'escandol creixia... y distreyentse d'aquell idili del dolor, sos llabris dibuixaren un somriure.

Allavors Enriqueta apropant sos llavis á la testa d'ell... ¡ahl... ella volia clavarli també las unglas en aquell home y ab rabia anava responentli...

—L's que... aquell fillet... saps? no era teu... era...

Ell soptá 'l plor...

—Fra d'aquell criat, aquell criat que despedirem... ab tu no tenia fills... y tu 't reyas de mi...

Reyná 'l silenci, silenci com el que prepara 'ls grans moments de quant s'apropa la desfeta ó esdevé la pau...

—Enriquetal... feu ell suplicant; perdonem-nos...

A la fi dugues miserables vidas també es comprenen, y s'abassaren... s'uniren dos cossos... es senti un bes... un sol bes...

Y ella mirava d'esquitllentas al infant, retenint aquell home en brassos y veyentse iguals abdos importants perqu'el mon jamay pogués tirarlos hi en cara:

—Si... será 'l nostre fill... ben nostre... y'ns ho creurém... ¡que no ho sá piga ningú!...

La nena seguí mirant el carre plé de gent, alegría y escandol, disbauxa y bacanal tot alhora qu'era 'l carnestoltas y tothom tenia de riure, sino que la nena recordava 'l seu pobret palau sense n'ares, sense alegrías... y ab sas manetas als vidres que regalimavan... buscant claretat per veure 'l riu de gent que s'escorria pels pas-setjos...

«El pobre carnestoltas
s'acaba de morí...»

Y seguí 'l silenci dins la cambra, ells dos abassats... y miserables units sos cossos comprats, repentin alhora...

—Perdonemnos! que sigui nostre fill... engan-yemlo 'l mon... qu'ells ens ha enganyat á nosaltres... que no ho sá piga ningú... ningú...

«A setse a setse...
s'acaba de morí...»

Si fa ó no fa cuchs de terra... miseria d'ánima... ó carn per els corps.

Y L. BRICHS QUINTANA

La vida es vall sense aromes,
hont d'anyoransa s'hi viu,
y hont los aucells com los homes
per instint solen fer niu.

Siga d'argila ó de palla,
temple, masia ó castell,
en son niu sempre treballa
igual l'home que l'aucell.

Y de flors tots los coronan
y als nius més alts y gentils
los homes alberch hi donan
als pobres aucells humils

Nostre pa de cada dia
los richs als pobrets van dant,
els aucells de la poesia
los ho agraheixen cantant.

¡Ditxós qui ampara al que vola!
Pero, ¡més ditxós encara
lo qui cantant aconsola
á aquell qui no pot volar!...

ARTHUR MASRIERA

HIVERNENCA

Dal matí que plou sense repós.
Y la remor apagada que fa l'aygua al caurer pausadament, ressona en las orellas del pagés com la més delitosa melodia.

Enguany ja no cal espantarse. Per poch més que duri el ploure, el blat verdejirá en la plana, y a poch que'l temps hi ajudi omplirá las golfas de bona xeixa.

Per aixó es, que avuy en el poble no es veu a ningú ab cara ensopida.

Talment sembla que'l petoneig de l'aygua, porti l'alegria als cors.

La canalleta al sortir d'estudi, s'ha escampat, cridant, com vol d'aucells y sols se sent pels carrers el burgit que mouhen, al xipolleijar alegres pel mitj del fanch ab sos peus menuts, que ab prou feynas poden arrossegar els feixuchs esclops.

Tres o quatre dels més entremaliats, aplegats sota inmens paraigües, ab més forats que tela, s'entretenen en passar per sota las canals, movent gran esvalot cada cop qu'un raig d'aygua, passant pels estrips del parayguas, els arruixa de cap a peus.

Poch a poch, el xivarri va mimvant.

Els crits se senten més confosos.

Després... sols se sent la remor apagada que fa l'aygua al caurer pausadament sobre la terra...

MANEL MOYA.

*
**

Si cantas, moreta,
abaixa'ls ullets,
que'ls àngels si't veuen
galant y encisera,
que'ls àngels si't veuen,
ay, adéu! mon cel.

No cantis, moreta.
no cantis cançons,
que'ls aucells t'escoltan
en mitj de l'arbreda,
que'ls aucells t'escoltan
y pena mon cor.

Quan cantis, moreta,
d'amor defallint,
aixeca'ls ulls dolços,
reposals en mi...
Si tu no m'esguardas
eterna es la nit.

A. BUSQUETS Y PUNSET

CRÓNICA D'ART

TEATRES

La bona gent.—Tendeix l'obra moderna á arrencar l'aplauso, y per aquest fi es mou l'artista y ho logra ab un xiste casulá á voltas, punyent y fins criminal altres vegadas. Alló es una obra feta per la gent de gros públich que vol menjars forts

Els personatjes diuen cosas arrencadas de la vida real, mes els personatjes resultan á vegadas en el seu comés, gent de cantró, sens entranyas ni sentiments. El primer acte apar del xisto carregat es el millor de l'obra, es el millor tot perdonant qu'enmitj d'un moment culminant esclati la rialla per el xisto que allavors resulta estupit. El segon acte decau, mes per xó s'aguanta l'obra. El tereer es acte de dramon y el quart mitj sainete... y mitj melodrama. En conjunt una lamentable equivocació. Allí no hi ha art ni res Solsament es veu l'observador que porta cosas vritats á l'escena, parlant ell per boca d'altri, mes sense art trevalladas, y no resulta, es á dir si, á vegadas resulta repugnant ¡Tant qu'en sap en Rusinyoll... y s'entretén ab aquestas tonterias que ab ell el desacreditan y'l publich rebaixan.

La Jarque estava en el seu treball superior á tots els demás artistes que cumpliren bonament en els seus dificultosos papers.

PRINCIPAL.—Nou estreno. Traducció per supost. Obra d'Hauman, bonica, hermosa com la demás. Mereix que duri als cartells... pero no durará.

Molt s'ha guanyat en els nostres temps, vint'anys enrera la xiulan, avuy agrada... pero no durará en els cartells.

La presentació defectuosa un poch, ¿per qué el Sr. Gual que hi te la ma trencada no fa que semblin verdaderas aparicions las que crida en l'insomni la pobre malalta? Crech qu'es sensill esmenarho.

En Puggari, en Gimenez, y en Capdevila molt bé, els demás cumpliren. De las donas, la Baró. La Sra. Ferrer en el tipo de captayre no massa bé.

L'Assumpcio Hannele Matterun mereixe-

ria que perdurés en els cartells de nostre teatre.

Las alegres comediantas. — Obra nova. Exit vritat. L'Adrià Gual també sap com se fá la comedia de riure, riure de gust, no alló xavacà per arrencar la ridícula rialla del burjeset espectador. L'accio passa á Fransa, un 'hostal es el lloch ahont es des-sarrotila la comedia, unas alegres comedian-tas ab la seva oportuna broma desbaratan els projectes d'un militar que no sap si es victima de bruixas, ó un somni pesat, no comprén lo que li passa'l entorn, y'l vell hostaler va per malehir á las comediantas porque l'han fet d'ellas jugueta durant la nit que per ell ha transcorregut en un somni agradable, el plaher de rebejarshi ab las sevas ilusions, mes la dona s'adona de la bona obra de las forasteras y las benehieix. El publich aplaudí justicierament. En Gual sap qu'es art escénich y juga'ls moments ab trasseij y garbo. La representació potsér dolguentse de poch ensaig. Tots ho feren molt bé.

Es de felicitar al Sr. Graner, aixis es va á puesto. Are un estreno d'en Surinyach, que crech que será próxim; després en Guimerá, en Crehuet no pot mancarhi, en Pons y Pagés... dret al fi y no ensopirse, las traduccions per bonas que siguin podrian perjudicar á la fi, una de quant en quant vesteix y va bé, mes abusarne seria perjudicial per el nostre teatre catalá, que si en Graner vol, será 'l Teatre Principal. Vingan estrenos qu'el publich respondrá, més per Deu, supprimeixi «Thes» y «bailes» que no es gens serio y podrian ofendres els dels «lunes blancos» del Romea.

P. KEERZ.

DE PINTURA

Saló Parés

La nota d'aquesta quincena la dona l'hermós cuadro de'n Xiró, *FIAT VITA!*

La idea de aquest cuadro de dimensions colosals, la Naturalesa despertant al bes del Sol, es molt hermosa y está magistralment desenrotllada.

Las montanyas d'un modo vigorosíssim, la que reb el petó del Sol talment sembla

que visqui al sentir el contacte del Astre Rey, sembla que per sota de sa epidermis de roca hi corri una sava que la fa viure, destacantla de las altres que mitj ocultas en la sombra comensan mandrosament á despertar.

Las figuras de dona que simbolisan las montanyas, son fetas ab molta valentía, y algunas d'ellas, sobre tot la figura de primer terme té uns escorsos magnífichs. La manera de representar al Sol es originalísima; el clar y oscur, executat ab energía y estudiat ab verdader carinyo.

Rebi el Sr. Xiró las felicitacions, que de tot cor li endresém, segueixi treballant ab el mateix entusiasme y conseguirá que la seva carrera artística sigui una serie interminable de triomfs.

També té dit Sr. Xiró, un quadret, inspirat en un pensament d'Ibsen, plé de sentiment y poesia.

De la exposició del Sr. Iu Pascual hem de dirne que té cosas bonas y cosas que no ho son tant; pero que en conjunt ens ha agradat.

El Sr. Mongrell te un cuadro representant un jardí de Valencia fet ab una gracia y soltura molt notables; las figuras de valenciana molt ben executadas es destacan valentment d'entre mitj dels macisos de flors, resultant un conjunt molt agradable, plé de llum y de vida.

També havém vist al Saló Parés un busto de marmol, del senyor Solá molt ben treballat.

Al Saló Rovira, hi havia exposats un cuadro al oli del Sr. Baixeras, y un paisatge al carbó del Sr. Pahissa, fet ab la elegancia que es en ell característica.

També hem vist al aparador de la casa Masriera y Campins un magnífich busto de bronzo, fet per el distingit escultor senyor Montserrat, retrato del Sr. D. Joseph Carí y Cañas, dedicat á dit senyor per el Banch de Préstamos y Descuentos.

La Comissió de Bellas Arts del Ajuntament de Barcelona, va acordar el adquirir el cuadro del Sr. Galwey «Després de la

Borrasca» per portarlo al Museu Municipal, pro adelantantse dit senyor als desitjos de aquesta Comissió, l'ha ofert, galantment, al Ajuntament.

*
**

En Juli Borrell té dos quadros dels que va tenir exposats á son taller, l'un al Passeig de Gràcia á casa en Pere Reig y Fill y l'altre al carrer de Fernando á can A. Hernandez.

A. M. C.

«ELS FRUITS SABOROSOS»

Estimat llejidor, compra el darrer llibre d'el nostre jove poeta. T'agradará molt. Es un llibre escrit per xichs y grans, es un llibre d'aquells que pots deixar demunt d'una taula perqu'el llejeixi qui vulgui, tenint le seguretat que no farà enrojir de vergonya las galdas de cap persona. Te plaurá embadalirte sentint el poeta com canta el sabor dels fruyts qu'ens agradan. Val mérit lloar una cosa que á nosaltres prosistas ens hauria passat desapersabuda.

Mereix qu'en Carner fassi una segona edició y una tercera... perque si es vritat qu'el nostre poble es desvetlla, la literatura ha d'esser la primera de sentir la empenta d'aquest bell despertar. Compra llibres, estimat llejidor, compra llibres escullits. . y'l d'en Carner ho es un llibre escullit entre els escullits.

Y. B.

NOVAS

Les «ESCOLES DEL DISTRICTE SEGÓN» han introduit una notable millora en la clase de «Teoría y Práctica de Teixits» instalant un motor elèctrich de modernisme construcció que ab la corresponent contra-marcha ha regalat á ditas «ESCOLES» el conegut é il·lustrat fabricant de sederías don C. Fàbregas y Rafart.

Aquesta reforma permetrá perfeccionar las ensenyanzas industrials que es un dels objectes de la expresada institució de ensenyanza.

ART JOVE, te en preparació la publicació de diferents obras, entre altres té compromesas «Poesías» d'en J. Carner, altre volúm d'en Pompeu Crehuet, «Es impossible pensar en tot» de Materlink, traducció d'en Emili Vallés, «Viatje per 'Harz» de Enrich Heyne, trad. del alemany per J. Jordá y Vinardell, «La casa de nena» d'Ibsen, trad. del noruech per Jules Salvat y Hondorzolee, «Els llaurers del odi» per Xavier Viura, «Delirium» per Alfons Maseras.

En el próximo número indicarem á nos-tres suscriptors la manera d'encuadrarnar l'hermós poema «Pasqua florida».

Tip. LA CATALANA, Balmes 71

PROXIMAMENT

ES POSARÁ

Á LA VENTA

ANEMIA,

clorosis, esllanguiment, pobresa de sanchs, desarreglos periodichs, palpitations nerviosas, desvenaixements, debilitat per l'exces de treball mental, agotament per perduas humors, **SE CURAN** rapidament ab la

Hemoglobina Líquida del Dr. Grau

Demaniş en las farmacias.—Diposit Grau y Bufill, Campo Sagrado, 24

TAPIOQUES Y PURÉS

FIGUERAS

SUPERIORS

Á TOTS LOS

ESTRANGERS

Pianos Bechstein, Blüthner

I DISCUTIBLEMENT ELS MILLORS DEL MON

Pianolas y altres instruments neumáticos
❁ ❁ ❁ para tocar el piano ❁ ❁ ❁
Gran varietat en instruments y accessoris

Ventas al contat y á plassos

PREUS DE FABRICA

R. RIBAS

Rambla dels Estudis, 11

— BARCELONA —

FERNÁNDEZ Y CARBONELL

Provehiders de la casa real

Rambla de Canaletas, núm. 1 - BARCELONA

MATERIAL PERA FOTOGRAFÍA

MONOPOLI ESCLUSIU DEL INMILLORABLE

Paper celoidina mate Satrap

DE L' IMPORTANTÍSIMA CASA SCHERING, DE BERLÍN

DEPOSITARIS de tot qu'nt produeixen las

casas

GOERZ.

ZEISS

GAUMONT

RICHARD.

EASTMAN

de Berlín

de Jéna

de París

»

»

POULENC

AGFA

LUMIÈRE.

de París

de Berlín

de Lyon

etç., etç.

Papers al carbó, sensill y doble transport.—
Carbó velours Artigue y á la goma bicromatada
Höcheimer.

SUCURSAL- LABORATORI EN MONTSERRAT